

Studeren met Open Bijbel

Bijbelstudie sectie voor de wat meer gevorderde Bijbellezer

De brief aan de Galaten

2. Paulus, een geroepen apostel

De wetgetrouwe broeders, die naar Galatië waren gereisd om de gelovigen daar over te halen de wet van Mozes na te leven, brachten het apostelschap van Paulus, die hun het evangelie had verkondigd, in grote twijfel. Als iemand die niet behoorde tot de oorspronkelijke kern van discipelen, en dus niet tot “de mannen, die zich bij ons hebben aangesloten in al de tijd, dat de Here Jezus bij ons in en uitgegaan is” (zoals het criterium luidde dat Petrus vaststelde, toen er een opvolger van Judas moest worden gekozen), beschouwden zij hem als afhankelijk van die ‘echte’, oorspronkelijke en onvergelijkelijke apostelen (2 Kor 12:11), hun bevoegdheid missend. Deze persoonlijke geringschatting van de status van deze uitverkoren apostel tot de heidenen, vroeg om de verantwoording waarmee Paulus deze brief aan de Galaten begint.

Terwijl een Jongen in het kleine dorp Nazaret, op de heuvels van Galilea, dagelijks “in wijsheid en grootte en genade bij God en mensen toenam”, zat een andere jongen, van ongeveer dezelfde leeftijd, die uit het buitenland naar Jeruzalem was gekomen, als leerling aan de voeten van de beroemde rabbi Gamaliël. Dank zij zijn unieke affiniteit met zijn hemelse Vader, groeide de Eerste op naar volwassenheid met een weergaloze vertrouwdheid met en begrip van Gods woord, zoals dat door Israëls profeten was opgetekend. De tweede jongen kreeg de traditionele opleiding van een orthodoxe rabbi. Hij onderscheidde zich vooral van zijn collega's door zijn ijver, die hem ver bracht.

Paulus herinnert de gelovigen in Galatië aan het bewijs van een radicale ommekeer in zijn leven, waarvoor geen natuurlijke verklaring is: “u hebt gehoord van mijn vroegere wandel in het Jodendom: ik heb de gemeente van God bovenmate vervolgd en geprobeerd haar uit te roeien, en in het Jodendom heb ik het verder gebracht dan vele van mijn tijdgenoten onder mijn volk, als harts-tochtelijke ijveraar voor mijn voorvaderlijke overleveringen” (1:13,14). Door zijn afkomst, levensomstandigheden en opleiding genoot Paulus buitengewone voorrechten. Maar na zijn bekering telde dit voor hem niet meer. De trots

om wat hij was en had bereikt, had plaatsgemaakt voor dankbaarheid om Gods genadige roeping Christus te dienen: “Indien een ander meent op vlees te kunnen vertrouwen, ik nog meer: besneden op de achtste dag, uit het volk Israël, van de stam Benjamin, een Hebreëer uit de Hebreëën, naar de wet een Farizeeër, naar mijn ijver een vervolger van de gemeente, naar de gerechtigheid van de wet onberispelijk. Maar alles wat mij winst was, heb ik om Christus’ wil schade geacht ... Omwille van Hem heb ik dit alles prijsgegeven en houd het voor vuilnis, opdat ik Christus mag winnen” (Flp 3:4-9). Maar hij zag wel Gods leiding in zijn opvoeding. Hij stelde zijn geleerdheid als rabbi, zijn bekendheid met Griekse schrijvers, en zijn Romeins burgerschap, nu in dienst van Christus. Wat God tegen Jeremia zei, toen Hij hem riep om Zijn profeet te zijn, kon Paulus op zichzelf toepassen: God heeft mij “van de schoot van mijn moeder aan afgezonderd en door zijn genade geroepen” (Gal 1:15).

In het belang van zijn door anderen misleide lezers, doet Paulus een beroep op de bekende feiten van zijn hemelse roeping. Het evangelie is niet tot hem gekomen door welke mens ook – niet door overlevering en niet door onderwijs: “Want ik maak u bekend, broeders, dat het evangelie, dat door mij verkondigd is, niet is naar de mens. Want ik heb het ook niet van een mens ontvangen of geleerd, maar door openbaring van Jezus Christus” (Gal 1:11,12).

Christus openbaart Zich aan Paulus

De verhoogde Christus openbaarde zich voor het eerst aan hem op de weg naar Damascus. Na de verblindende heerlijkheid en de verwijtende stem: “Saul, Saul, waarom vervolgt u Mij?”, liet het antwoord op de verbijsterde vraag: “Wie bent U, Here?” geen ruimte voor twijfel: “Ik ben Jezus, de Nazoreeër, die u vervolgt.” Maar Paulus kan later spreken van nog andere “gezichten en openbaringen”. In zijn toespraak tot de Joden in de hof van de tempel spreekt hij van de zinsverrukking die hem eens in Jeruzalem overkwam, en hij Christus weer zag, zijn stem hoorde, en met Hem sprak (Hand 22:17 e.v.). In een brief aan de Korintiërs vermeldt hij een bijzonder visioen, van veertien jaar eerder – zo’n vijf jaar na zijn bekering (2 Kor 12:2 e.v.). Dat hij direct na zijn doop in Damascus naar de eenzaamheid van de streek Arabië vertrok, toont zijn behoefte Christus’ roeping te verwerken, en zich te bezinnen op een heel andere levenstaak. Het is niet onwaarschijnlijk, dat hem daar door middel van openbaringen veel van de kennis werd gegeven, die hem ontbrak omdat hij niet met Jezus was rondgereisd door het Joodse land (Hand 1:21,22).

In dit verband is Paulus’ herhaaldelijke beroep op wat hij ‘ontvangen’ en ‘doorgegeven’ heeft, goed te begrijpen. Het woord heeft niet de betekenis van traditie of van horen zeggen, maar duidt de duidelijk omkaderde, door Christus geopenbaarde, geloofsbeginnselen aan. Iets dat hij elders noemt “die vorm van onderwijs, die u overgeleverd is” (Rom 6:17); en wat Judas omschrijft als “het geloof, dat eenmaal de heiligen overgeleverd is” (Judas 3).

Paulus verwijst naar de bron van zijn leer met de woorden: “Want vóór alle dingen heb ik u overgegeven, wat ik zelf ontvangen heb” (1 Kor 15:3). Wat niet impliceert dat hij het van andere apostelen heeft moeten vernemen. De betekenis van dit ‘ontvangen’ wordt belicht door zijn woorden aan de Galaten: “ik heb het ook niet van een mens ontvangen of geleerd, maar door openbaring van Jezus Christus”. Hoewel hij, bijvoorbeeld, niet aanwezig was in de bovenzaal, toen Jezus de regelmatige viering van zijn offerdood, aan een tafel met de symbolen van zijn lichaam en zijn bloed – het brood en de wijn – instelde, is dit hem door openbaring bekendgemaakt. Zo kon hij met evenveel gezag als degenen die daar wèl waren geweest, vertellen wat Christus toen heeft bevolen: “Want zelf heb ik bij overlevering van de Here ontvangen, wat ik u weer overgegeven, heb, dat de Here Jezus in de nacht, waarin Hij werd overgeleverd, een brood nam ...” (1 Kor 11:23 e.v.). Dank zij deze overlevering van Christus door middel van openbaringen, kan Paulus’ optreden als een gevolmachtigde apostel, met niet minder gezag dan de andere uitverkoren vertegenwoordigers van de Here. Daarom kan hij ook, op grond van zijn apostolaat, de gehoorzaamheid van gemeenteleden verwachten en hen hiertoe aanspreken: “Zo dan, broeders, staat vast en houdt u aan de overleveringen, die u door ons, hetzij mondeling, hetzij schriftelijk geleerd zijn” (2 Tes 3:15).

De wetgetrouwe Joden die naar de gemeenten in Galatië zijn gegaan, hebben niet alleen Paulus beledigd door zijn apostelschap te kleineren, maar zijn eveneens schuldig aan de verwerping van Christus’ openbaringen door hem. Wat de zaak zo ironisch maakt, is dat Paulus zich van de andere apostelen onderscheidt doordat hij speciaal als apostel tot de heidenen werd geroepen. Ananias, die de opdracht kreeg naar Paulus toe te gaan en hem doopte, kon getuigen van wat Christus toen over Paulus had gezegd: “deze is Mij een uitverkoren werktuig om mijn naam te brengen voor heidenen en koningen en de kinderen van Israël”. Bovendien waren de gelovigen in Galatië de vrucht van zijn arbeid, zodat hij had kunnen schrijven, zoals hij later aan de Korintiërs deed: “Indien ik voor anderen geen apostel ben, voor u toch zeker wèl; want het zegel op mijn apostelschap bent u in de Here” (1 Kor 9:2).

Het eerste bezoek aan Jeruzalem

Om steun te geven aan de bewering dat Paulus het evangelie van de oorspronkelijke apostelen heeft moeten leren, had men blijkbaar gezegd dat hij na zijn doop in Damascus naar Jeruzalem was gegaan. Wat er precies over zijn contacten met de apostelen werd gezegd kunnen we niet nagaan, maar duidelijk is dat Paulus het nodig acht een onjuist gerucht te corrigeren, getuige zijn plechtige bezwering: “Wat ik u schrijf, zie, voor het aangezicht van God, ik lieg niet” (Gal 1:20). Zijn eerste reis naar Jeruzalem was om Petrus te ‘bezoeken’; een woord dat kennismaking aangeeft, en dus niet om aanwizingen omtrent zijn apostolische verantwoordelijkheid te ontvangen. Hij bleef maar een paar weken, en van de leiders te Jeruzalem zag hij alleen Jacobus.

In Lucas' verslag staat dat hij in die periode naar de synagogen in Jeruzalem ging, waar hij met Grieks sprekende Joden en proselieten over Jezus heeft verteld. Het gevolg was een complot om hem te vermoorden, waarop de broeders hem naar Caesarea brachten. Van daaruit vertrok hij naar zijn geboortestad Tarsus, in Cicilië. Daar werkte hij ca. elf jaar als apostel. Bewijs genoeg dus dat zijn zendingstaak niet was begonnen met zijn roeping in Antiochië.

Het tweede bezoek aan Jeruzalem

Gezien het onjuiste bericht dat Paulus genoodzaakt werd naar Jeruzalem te gaan om de apostelen te raadplegen, ligt het voor de hand dat hij het raadzaam achtte in deze verantwoording in de brief aan de Galaten een later bezoek aan Jeruzalem niet over te slaan. Dit bezoek vond ca. elf jaar later plaats ("veertien jaar" na zijn doop). De verklaring: "ik ging op grond van een openbaring", is niet in strijd met Lucas' melding dat de profeet Agabus een ophanden zijnde hongersnood was geopenbaard, en dat Paulus en Barnabas de ondersteuning van de gemeenteleden in Antiochië naar Jeruzalem hebben gebracht.

Belangrijk is dat dit bezoek geen initiatief van Paulus zelf was. Toch heeft hij, terwijl hij daar was, de gelegenheid gebruikt om zijn verantwoordelijkheid en taak als apostel met Petrus, Jacobus en Johannes en Barnabas te bespreken. Verschil van inzicht hierover zou noodlottige gevolgen kunnen hebben voor een wereldwijde gemeente, waarin ieder lid voor God gelijk is en allen één in Christus Jezus (Gal 3:28). Het resultaat was eensgezindheid: er werd overeengekomen dat Paulus onder de heidenen zou arbeiden en de anderen onder de Joden. Gezien de onbetwistbare zegen van de Here op Paulus' en Barnabas' zendingswerk gaven de steunpilaren in Jeruzalem hun de broederhand.

Het getuigenis van de genadegaven

Er was nog een ander krachtig bewijs van de zegen van de Here op Paulus' arbeid in Galatië. Petrus en zijn Joodse metgezellen waren verbaasd, toen de bovennatuurlijke genadegaven ineens geschonken werden aan Cornelius en zijn huisgenoten – zelfs voordat zij gedoopt werden – en zagen hierin de hand van hun verhoogde Heer. Er zijn aanwijzingen dat, met uitzondering van deze gebeurtenis en wat er op de Pinksterdag plaatsvond, de genadegaven werden geschonken "door handoplegging van de apostelen" (Hand 8:18). Uit de samenhang blijkt dat dit is wat Paulus in een andere brief "de tekenen van een apostel" noemt, waardoor gelovigen in staat waren "tekenen, wonderen en krachten" te doen (2 Kor 12:12). Dezelfde bevoegdheid had Paulus al eerder in Galatië gebruikt. Terecht doet hij een beroep hierop in zijn brief: "Dit alleen zou ik van u willen weten: Hebt u de Geest ontvangen ten gevolge van werken van de wet, of van de prediking van het geloof?" (Gal 3:2). Eerlijkheidshalve hadden de gemeenteleden moeten erkennen dat door middel van Paulus, en niet door de wetgetrouwen, hun de genadegaven waren geschonken, en de juiste conclusie hieruit trekken aangaande Paulus' apostelschap. A.H.